

OBSAZENÍ ZASLÍBENÉ ZEMĚ

Tato lekce zachycuje období od dobývání zaslíbené země až po vznik monarchie. Izrael se ustanovením králů stal politicky jednotným státem s jednotnou bohoslužbou a jediným chrámem. Od vyjití z pouště až po prvního krále Saula byl izraelský lid pospolitostí sestávající se z několika kmenů spojených pouze pokrevními a náboženskými svazky. Ve skutečnosti si každý kmen zachoval svou samostatnost.

Jde o tzv. období soudců, charizmatických osobností, vůdců, kteří po určité době vedli Izrael v bojích proti nepřítelům. Zaručovali jakousi prozatímní jednotu, aniž by požadovali dodržování jakýchkoli právních závazků.

Toto období je popsáno v knihách Jozue, Soudců a Rút.

V jistém slova smyslu a na základě určitých aspektů můžeme za soudce pokládat i samotného Jozua, jenž jako Mojžíšův nástupce uvedl lid do zaslíbené země.

Židé tyto knihy spolu s První a Druhou knihou Samuelovou a knihami Královskými označují za knihy prorocké. Křesťané je považují za knihy historické.

Název prorocké knihy vychází v podstatě z protagonistů jednotlivých příběhů. Byly to osoby, na nichž spočinul Duch Boží, vykonaly velkolepé skutky pro osvobození Izraele.

Knihy popisují historii, již vede sám Bůh, stejně jako tomu bylo v předchozím období prostřednictvím Mojžíše. Proto je spíše považujeme za **knihy historické, neboť se zabývají převážně dějinami, a to obdobím „po Sínaji“, dobou naplňování příslibů daných otcům a současně i odezvou lidu, již ne vždy dosvědčil svoji věrnost. V tomto světle svatopisci interpretují všechny události týkající se dobývání a porážek izraelského národa.**

Podle příkladu historických úvah Deuteronomií počínaje, svatopisci spojili několik různých pramenů jak ústních, tak písemných, spisů odlišného charakteru, které měly společné to, že se zabývaly dějinami Izraele od doby, kdy izraelský lid vstoupil do zaslíbené země spolu s Jozuem, až do deportace po zničení Jeruzaléma Babylónany v r. 587.

Ve všech událostech bylo nutné hledat nějaký význam, především v politickém rozdělení, k němuž došlo po Šalomounově kralování, a ve vyhnanství po zničení Jeruzaléma a chrámu.

Bůh miloval Izrael jako svůj vyvolený národ. Proč tedy tolik utrpení?

Zbožní Židé na základě všech dostupných informací a zpráv sepsali tyto knihy se zřetelém ke smlouvě Hospodina s Izraelem. Vše lze tedy vysvětlit jako odpověď na věrnost či nevěrnost smlouvě a následné naplňování prorockých slov, přinášejících Boží požehnání či zlořečení.

JOZUE

Knih Jozue popisuje rychlé a současně nelehké dobývání a obsazování zaslíbené země. Jedná se o naplnění druhé části příslibu daného otcům – Izrael se stal početným národem a nyní po svém osvobození z otroctví začíná obsazovat zaslíbenou zemi, zemi Kanaan.

Je to vlastně počátek nového období v dějinách Izraele po čtyřicetiletém putování pouští.

V tomto novém dobrodružství víry vede lid Jozue, Mojžíšův nástupce. Lidé se mění, ale Boží věrnost stále trvá.

Knihu můžeme rozdělit na tři části:

1. Kapitola 1-12, část převážně historická: vstup do země Kanaan, přechod přes řeku Jordán, obřizka lidu, pád Jericha a dobytí města Aje, dobývání jihu země, úspěchy na severu.

2. Kapitola 13-21, část z většiny geografická: popis rozdělení země mezi jednotlivé kmeny, z nichž kmeny Rúben, Gád a polovina pokolení Manasesova již obdržely svůj dědičný podíl na východ od Jordánu.

3. Kapitola 21-24, kultovní část (směrnice pro život v zaslíbené zemi): návrat východních kmenů a dohoda týkající se zbudování jejich vlastního oltáře, poslední Jozuova řeč (výstrahy a napomenutí), velké shromáždění v Šekemu a obnovení smlouvy, Jozuova smrt.

1. První část, v níž se vypráví o vstupu do země Kanaan a o prvních úspěších při jejím dobývání, je nejzajímavější a současně nejdůležitější. Zbývající dvě mají popisný charakter a obsahují dlouhou promluvu, v níž Jozue připomíná lidu, že musí následovat Hospodina.

Právě v první části se zřetelně projevuje Hospodinova věrnost – Izraelský lid dobývá zemi, kterou

Keko
EVANGELIZAČNÍ CENTRUM
PRO SLUŽBU NOVÉ EVANGELIZACE

BKš

Biblická korespondenční škola

Koinonia Jan Křtitel
Oáza – Plzeň

Budilovo nám. 1
321 00 Plzeň-Litice
Tel.: 377 828 180
Fax: 373 729 721
E-mail: bks@koinonia.cz
Web site: www.koinonia.cz

mu Bůh přislíbil. **Konečně se šťastně uzavírá „exodus“.** Tato část tudíž zahrnuje epizody, v nichž Bůh zázračným způsobem zasahuje ve prospěch svého lidu. Jako bylo osvobození z otroctví výsledkem přímého Božího zásahu, tak i dobývání a obsazování zaslíbené země je umožněno jen díky jeho stejně mocnému zásahu jako v minulosti. Začíná se tak vypravování o dobývání, jež Jozuovou smrtí nekončí (Joz 11,18-19; 13,1). **Dobývání bude vskutku pokračovat, jak to potvrzuje i kniha Soudců a také války vedené králem Davidem.**

Poté, co Bůh vybídl Jozua, aby se vším lidem překročil Jordán (Joz 1,2-3), a povzbudil ho k rozhodnosti, udatnosti a věrnosti (srov. Joz 1,6-9), vyslal Jozue dva muže na výzvědy, aby obhlédli první opevněné město, k jehož branám se blížili, město Jericho (Joz 2). Izraelité se nacházeli na východ od Jordánu, nedaleko Mrtvého moře směrem na sever.

Dobývání je dílem Božím. Potvrzuje se to hned ve druhé kapitole, v níž se píše o **Rachabě**, nevěstce, která zvědům poskytla pohostinství a ukryla je. Rachab velmi dobře pochopila, že moc a síla Izraele závisí pouze a jedině na jeho Bohu. Proto na oplátku za svou pomoc požadovala, aby byla ušetřena ona i celá její rodina. Rachab se s domem svého otce připojila k Božímu lidu. Provádala se za Salmóna, Izraelitu, a zařadila se tak k Davidovým předkům a stala se součástí rodokmenu samotného Mesiáše (Mt 1,5).

Vše bylo připraveno k **překročení řeky Jordán** (kap. 3-4), jež připomíná zázračný přechod Rudým mořem. I tentokrát šlo o **zázrak**, protože bylo jaro a rozvodněná řeka se vylévala z břehů. Jako první vyšli kněží nesoucí schránu úmluvy. Zůstali stát uprostřed Jordánu, jehož vody se rozestoupily a vytvořily jednolitou hráz. Lid přešel suchou nohou. Tento **zázrak dokázal, že Hospodin stojí při Jozuovi, stejně jako byl při Mojžíšovi, dobývání zaslíbené země se tedy setká se zdarem.**

A tehdy se lid utábořený v Gilgálu nechal obřezat, slavil hod beránka a jedl z plodů té země. Den poté ustala mana (Joz 5).

Nyní byl lid připraven k boji a k dobývání své země. Byl si jist výsledkem, protože Bůh je nepřemožitelný a on je lidem jemu zasvěceným.

Dobytí prvního města se událo způsobem podivuhodným a stalo se znamením budoucích vítězství (Joz 6). Tohoto vítězství lid dosáhl díky taktice, kterou sám Bůh zjevil Jozuovi – po šest dní obcházet jednou kolem města se schránou úmluvy za zvuku polnic a sedmého dne sedmkrát. Hradby Jericha se při válečném pokřiku zhroutily a vše bylo vyhubeno ostrím meče jako klaté – vyjma Rachaby a jejího domu. Vítězství je Božím dílem a všichni – i okolní národy – jsou tak přesvědčeni o tom, že Hospodin je s Jozuem a Izraelem (Joz 6,27).

Všechno bylo vyhubeno jako klaté (Joz 6,18-19,21). **Takové vyhlazení znamenalo vynést nad nějakým městem či národem Boží soud. Události se posuzují buď jako požehnání, nebo trest. Nepřátelé izraelského lidu jsou nepřáteli Boha.** Bude zapotřebí počkat až na Ježíšův příchod a přijmout jeho přikázání lásky, totiž milovat i vlastní nepřátele. **Vyhubení všeho jako klatého mělo i svůj výchovný charakter – naučit Izrael věrnosti a ochránit ho před pokušením modlářství kenaanských národů.**

Nesmíme však zapomenout, že k redigování textů došlo až dlouho po těchto událostech. Vypravování je tedy poněkud zveličené, aby se vyzdvihla Boží velikost, vždyť Bůh zachránil lid před mocnými nepřáteli.

Významnou roli zde hraje Boží věrnost a současně závažnost smlouvy – také Izrael bude týmž způsobem trestán za své hříchy, jak o tom podává zprávu i kniha Soudců.

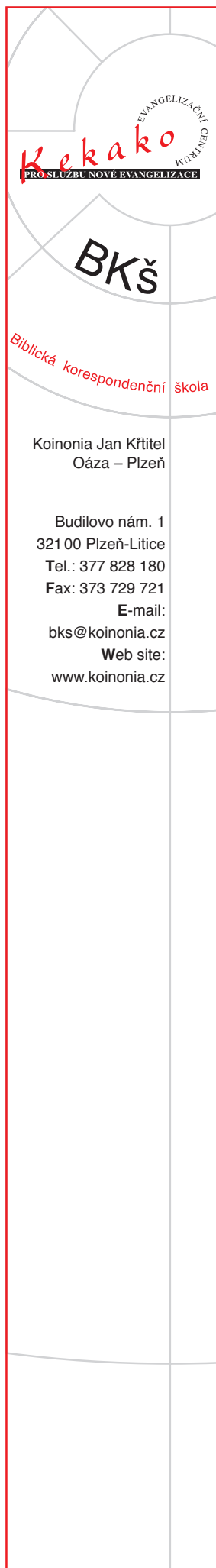
V 7. kapitole se můžeme přesvědčit o tom, že porážka v boji proti králi města Aje byla výsledkem neposlušnosti – Akán si přivlastnil část věcí propadlých klatbě (Joz 7,1.10-13). Pouze smrtí Akána i jeho rodiny bylo obnoveno společenství s Bohem. Až poté mohl Izrael město dobýt.

Všechna dosavadní vítězství způsobila, že se kenaanští králové v boji proti Izraeli stali spojenci. Gibeóňané naopak předstírali, že stojí na straně Izraele, aby se jisté porážce vyhnuli (Joz 9). Právě kvůli této smlouvě byli Gibeóňané napadeni pěti králi z jihu. **Izrael nad těmito amorejskými králi zvítězil. Během této války zastavil Jozue slunce v Gibeónu (Joz 10,12-13), aby se lid mohl pomstít všem svým nepřítelům.**

Šlo o další podivuhodný boj, v němž těch, kdo zemřeli při kamenném krupobití, bylo více než těch, které Izraelité pobili mečem. Dokonce i nebeské hvězdy se na celý den zastavily na důkaz toho, že Hospodinu se nikdo nemůže postavit na odpor (Joz 10,14).

Zbytečně bychom hledali nějaké vědecky podložené zdůvodnění tohoto momentálního zastavení pohybu ve vesmíru. Tímto poetickým vyjádřením se vlastně zdůrazňuje velikost Jozua a velkolepost Božího zásahu, který svou zázračností našemu lidskému chápání uniká.

Po spojenectví králů z jihu přišel na řadu sever, jehož panovníci též vyhlásili Izraeli válku. I tentokrát Jozue bez větších obtíží zvítězil. Vítězství si však vyžádalo léta bojů (Joz 11,18). **Bůh dostal svým příslibům a od lidu vyžadoval věrnost smlouvě a poslušnost jeho slovu.**

2. K rozdělení země mezi jednotlivé kmény došlo následujícím způsobem:

- na severu** Ašer, Neftalí, Zabulón, Isachar
- ve střední oblasti** část kmene Manases, Efrajim, Benjamín, Dan
- na jihu** Juda a Šimeón
- na východ od Jordánu** část kmene Manases, Gád, Rúben

Kmen Lévi nebude mít ve vlastnictví zemi, ale pouze několik měst, protože jeho dědičným podílem je sám Hospodin.

3. Po rozdělení zaslíbené země mezi jednotlivé kmény Jozue svolal do Šekemu slavnostní shromáždění, na němž lid obnovil smlouvu. Těto smlouvě stejně jako těm ostatním předcházely velkolepé Boží skutky. **Jozue připomněl události minulé a přidal i ty z doby nedávné (Joz 24).** Toto obnovení se stává památkou – minulost se tak zpřítomňuje. Uplynulé události se stávají obrazem a zárukou budoucnosti.

Znovu se tím prožívají předchozí smlouvy – smlouva uzavřená na Sínaji a na moábských pustinách.

Smlouva v Šekemu se zvláštním způsobem zaměřuje na první přikázání, na což lid souhlasně odpovídá (Joz 24,24).

Smlouva zpečetila, že Izrael náleží Hospodinu. Bůh se zjevil na **Sínaji** a zde nabídl lidu cestu smlouvy. Na **moábských pustinách** obnovil Izrael svou věrnost Bohu ještě před obsazováním zaslíbené země, a nyní v **Šekemu**, již po jejím dobytí a obsazení, lid znovu potvrdil své rozhodnutí následovat Hospodina i svoji originalitu coby vyvolený národ lišící se od ostatních.

V Šekemu postavil svůj první oltář již Abraham po svém příchodu do země Kanaan (Gn 12,7).

Podle některých badatelů nesestoupily do Egypta všechny kmény, a nestaly se tak svědky osvobození ani sínajské smlouvy. Při uzavírání této smlouvy v Šekemu však byly zastoupeny všechny kmény, a ty společně vyznaly víru v jediného Boha, který je osvobodil, v Boha svých otců. Dějiny Izraele se staly dějinami veškerého lidu. Redigování Pentateuchu uvádí počet dvanácti kmenů již při uzavření první „velké“ sínajské smlouvy, aby byl celý izraelský národ považován za jednotný od samého počátku.

Ať už to bylo jakkoli, je jisté, že **v Šekemu všechen lid přijal za vlastní zkušenost spásy a osvobození, taktéž i smlouvy předchozí, a uznal Jhwh za jediného Pána.**

Právě v tomto kontextu obnovení smlouvy nabyt Izrael vědomí své jednoty coby zvláštní lid, s nímž byla uzavřena smlouva.

V takovém bohoslužebném kontextu Izrael vždy radostně vyznává spásonosné skutky Boží a obnovuje svoje krédo. Šekem, Gilgál, Bétel, Šílo jsou místa, kde existují svatyně izraelského kultu. Právě tady si Izrael připomíná události posvátných dějin a svátky nabývají celonárodního liturgického charakteru.

Izrael už není kočovným národem a slaví své svátky dle střídání ročních dob – žije z plodů zaslíbené země, již se nyní zmocnil a přijal za vlastní jako dar od Boha (Joz 5,11-12; 24,13).

Slavení velikonoc, letnic a slavnosti stánků se shoduje s jednotlivými obdobími „rolnického roku“: jarní sklizeň ječmene a pšenice, konec žně a sklizeň podzimních plodů. **Těmto svátkům je přisouzen náboženský význam související s historií izraelského lidu.** Slavení velikonoc se stalo svátkem zrození Izraele osvobozeného z otroctví a vlastně prvním svátkem v roce – první sklizní. Svátek letnic či „svátek týdnů“ připomíná dar Zákona, sínajskou smlouvu a oslavuje konec žni – sklízí se plody toho, co bylo zaseto. Slavnost stánků připomíná život na poušti. Po celý týden lid přebýval ve stanech z ratolestí. Tímto svátkem se obnovuje naděje na příchod Mesiáše, sklizeň plodů a ukončení polních prací symbolizují konec časů, radost, hojnost a plné uskutečnění mesiánských příslibů.

Příroda a historie se tak doplňují k oslavě jediného Boha, aniž by se navzájem vylučovaly.

SOUDCŮ

Jozue doprovázel lid od vyjití z egyptské země až k dobývání země zaslíbené. Stál Mojžíšovi po boku, prožíval všechny naděje i hořké vzpoury lidu na poušti a nakonec izraelský lid uvedl do země, v níž se mohl bezpečně usadit.

Díky své minulosti i svému výsadnímu postavení zachoval lid ve věrnosti smlouvě.

Po jeho smrti a vůbec celého jeho pokolení se projevil nedostatek osobností, jež byly svědky dobývání i zázračných Božích zásahů. Takoví lidé byli v podstatě symbolem vyvolení izraelského národa a jeho jednoty a zároveň neustálou výzvou k věrnosti Hospodinu. **Nyní musel každý jednotlivý kmen řešit vlastní problémy, především s místním obyvatelstvem, jež záhy změnilo své uspořádání i strukturu a začalo izraelský národ sužovat válkami, plení**

ho a drancovat.

Když byl jeden či více kmenů vystaveny nebezpečí, podřizovaly se společně jedinému vůdci, který byl schopen zorganizovat obranu i protiútok. Tímto vůdcem byla vždy „charizmatická“ osobnost, již Bůh dal sílu svého Ducha. Ta se stávala soudcem, tzn. člověkem schopným vést lid a chránit ho před nepřáteli.

Kniha zahrnuje historické období od konce 12. stol. př. Kr. až k posledním desetiletím 11. stol. př. Kr. – od smrti Jozua až po vznik monarchie. Svatopisec chtěl zdůraznit, že veškeré dění bylo důsledkem dodržování či nedodržování smlouvy. Historie se tedy stává historií náboženskou. Období nevěrnosti lidu odpovídalo období těžkostí, bídy a porážek, zatímco věrnost přinášela čas míru, prosperity a vítězství.

Od 1. do 16. kapitoly kniha vypravuje o jednotlivých soudcích, v 17. až 21. kapitole nacházíme dodatky se zmínkami o událostech, k nimž nedošlo v souvislosti s některým ze soudců, např. Míkovo modlářství (Míkova svatyně), násilnictví Danovců, hanebný čin Gibejců a válka proti Benjamíncům. Jedná se o vyličení bratrovražedného boje, v němž se Izrael postavil proti Benjamínovi.

Po krátkém úvodu a popisu situace v Izraeli (Sd 1,1-36) je předpovězen trest za neposlušnost lidu (Sd 2,1-5). Izrael totiž uzavřel smlouvu s místním obyvatelstvem navzdory Hospodinovu slovu; okolní národy se tak mohly stát izraelskému lidu osídlem a zdrojem konfliktů v rámci vzájemného soužití.

I druhý úvod (Sd 2,6-23) potvrzuje totéž – kvůli nevěrnosti lidu a jeho modlářství Bůh nepřátele Izraele nevypuďí.

V Sd 3,1-6 nacházíme další objasnění výchovného charakteru, týkající se zmiňovaného problému. Hospodin ponechal tyto pronárody uprostřed Izraele, neboť chtěl lid zkoušet, podněcovat a vést k věrnosti, aby se ukázalo, budou-li poslouchat jeho příkazy, a aby se tak nová izraelská pokolení, jež nepoznala žádné války, naučila také bojovat.

Z těchto dvou úvodů je zřejmé, že text prošel několikerým přepracováním a byl postupně rozšířen a doplněn až k definitivnímu redigování.

Hlavní pohnutkou byla nutnost vysvětlit vše ve světle smlouvy, což svatopisce vedlo k tomu, aby našel to pravé světlo k interpretaci událostí. Tehdy přichází vnuknutí.

Začíná vyprávění o jednotlivých soudcích a jejich hrdinských činech: Otniel, Ehúd, Šamgar, Debóra, Gedeón, Tóla, Jaír, Jiftách, Ibsán, Elón, Abdón a Samson.

Počet dvanácti soudců odpovídá počtu izraelských kmenů, u šesti z nich se v podstatě připomíná pouze jméno, kdežto u ostatních se více či méně podrobně popisují jejich výpravy a válečná tažení. Je zajímavé, že mezi soudci se objevuje i žena, prorokyně Debóra.

Příběhy jednotlivých soudců jsou vyprávěny na podkladě jakéhosi schématu, vždy ve čtyřech etapách:

1. Vina izraelského lidu, především modlářství.
2. Trest Hospodinův ve formě útluu nepřátelských národů.
3. Pokání a prosba Boha o pomoc.
4. Osvobození skrze soudce, kterého Bůh povolá a přivede k vítězství.

Nejznámějšími soudci jsou **Debóra, Gedeón, Jiftách a Samson**.

Debóra s pomocí Baráka (Sd 4-5) osvobodila Izrael od nadvlády Kenaanců. S deseti tisíci muži porazil Izrael silné vojsko, které čítalo na devět set válečných vozů. Prudký déšť rozvodnil potok Kíšon a zastavil nepřátelské vozy. Dokonce i generál Sísera seskočil z vozu a prchal z boje pěšky. Nakonec padl rukou ženy Jáel. Bůh bojoval za svůj lid (Sd 4,14).

U soudce **Gedeóna (Sd 6-8)** se zdůrazňuje jeho slabost. Nedůvěřoval Hospodinovu poslovi a žádal od něho důkazy Boží přízně, neboť se obával vstoupit do boje s Midjánci. S jistotou a přesvědčením, že Bůh je na jeho straně, pak zrušil modloslužbu Baalovi, zbořil jeho oltář a znovu přivedl Izrael k Hospodinu. Bůh omezil počet bojovníků v Gedeónově vojsku na tři sta mužů, protože vítězství nezáleží na počtu vojáků, nýbrž na pomoci Boží. S nepatrným vojskem „trpaslíků“ pak porazil Midjánce s Amálekem.

Jiftách (Sd 10,6-11,40) byl soudcem, který obětoval dokonce vlastní dceru, neboť dal Hospodinu slib, že vydá-li mu Amónovce do rukou, obětuje v zápalnou oběť toho, kdo mu po návratu z boje vyjde naproti jako první.

Samson (Sd 13-16) proslul svou mimořádnou silou, jež se skrývala v jeho dlouhých vlasech. Byl názírem, tzn. už od mateřského lůna Bohu zasvěceným. To o něm řekl anděl, když jeho narození oznámil rodičům, kteří byli neplodní (*schéma „zvěstování“ pak znovu použije v Novém zákonu evangelista Lukáš ve zvěstování narození Ježíše Marii*). Jako Boží zasvěčenec si Samson nesměl

Kenako
EVANGELIZAČNÍ CENTRUM
PRO SLUŽBU NOVÉ EVANGELIZACE

BKš

Biblická korespondenční škola

Koinonia Jan Křtitel
Oáza – Plzeň

Budilovo nám. 1
321 00 Plzeň-Litice
Tel.: 377 828 180
Fax: 373 729 721
E-mail: bks@koinonia.cz
Web site: www.koinonia.cz

stříhat vlasy, pít opojné nápoje a přijít do styku se zemřelým (srov. Nu 6,1-21). Dlouhé vlasy byly symbolem zasvěcení. V nich se ukrývala Samsonova podivuhodná síla, díky níž byl schopen sám bez jakékoli pomoci porazit nepřátelské šiky Pelištejců. Svedla ho a zradila Delíla, již ve slabé chvíli prozradil, v čem spočívá jeho veliká síla. Delíla mu ve spánku dala oholit sedm pramenů vlasů a síla od Samsona odstoupila. Pelištejci se ho zmocnili, oslepili a vsadili do vězení. Bůh se od něj odvrátil. Ve vězení mu však vlasy dorostly, síla se navrátila a on se pomstil Pelištejcům. Sám přitom zahynul. Tento příběh vybízí k věrnosti Bohu. Pouze návrat ke smlouvě lidu umožňuje porazit nepřátele a těšit se ze země, která mu byla dána do vlastnictví.

Síla Izraelitů spočívala v Bohu, s nímž uzavřeli smlouvu. Proto nezachovávaní smlouvy znamenalo porážku od nepřátel, kteří začínali mít převahu.

Žít v zaslíbené zemi znamenalo pro Izrael upevňování v zachovávaní věrnosti smlouvě a odmítání neustálých nabídek ze strany Kenaanců, s nimiž zemi společně obýval. Izraelity bohužel často přitahoval způsob života kenaanských národů, takže začal po čase uctívat i jejich bohy. Tak se stával kořistí nepřátel, kteří ho okrádali a utlačovali. Jedině tehdy se rozpomínal na svého Boha, vyznával své hříchy a prosil o záchranu a osvobození. A Bůh věrný svým příslibům povolával osvoboditele – **soudce. Ti jako vojevůdci nevedli Izrael pouze do boje proti nepřátelům, ale byli též hlasem svědomí a neustále lidu připomínali, že je povinen zachovávat věrnost Hospodinu.**

Po smrti soudce se situace znovu opakovala.

Právě v atmosféře, v níž se projevovala potřeba mít stálého osvoboditele, se prohluboval požadavek na stabilního mesiáše (tj. Božího pomazaného) – krále.

Věrnost znamenala vlastnit zemi, nevěrnost byla naopak trestána útlakem ze strany nepřátel. Bůh pak používal nepřátel k nápravě Izraele a jeho návratu k poslušnosti smlouvě.

V tomto vztahu věrnost-požehnání a nevěrnost-zlořečení (*prokletí*) se zjevuje svrchovanost Božího milosrdenství a Boží věrnosti, vždyť Bůh koná vše pro spásu svého lidu.

V knize Soudců vystupuje do popředí binom (dvojčlen) Bůh-člověk. Bůh, jenž zachraňuje, a nestálý člověk bloudící v modlářství. Bůh se však nevzdává. Poněvadž zůstává věren svým příslibům, podaří se mu lid znovu přivést k sobě výchovným působením – prostřednictvím nepřátelského útaku.

Bible podává výčet jednotlivých pronárodů, které byly Izraeli v době soudců „na obtíž“. K těm nejvýznamnějším patřili Kenaanci, Midjánci a Pelištejci.

Kenaanci jako první obsadili zemi, kterou Bůh příslibil Izraeli. Byli to rolníci a obývali planinu v hraničním území severních kmenů a kmenů ve střední oblasti. Budovali opevněná města. Jejich vojenskou sílu představovaly válečné vozy.

Midjánci byli arabští pastevci ze Sínajského poloostrova a do země Kanaan přišli z jihu. V boji používali velbloudy, proto byli v daných podmínkách schopni rychlého útoku.

Pelištejci se dostali z Evropy přes moře ve 12. stol. př. Kr. Usadili se v pobřežní nížině na jiho-východě a odtud podnikali výbojné výpravy až k izraelským horám. Vládli zručně železnými zbraněmi.

RÚT

Knihy Rút zachycuje událost, k níž došlo v době soudců. Jde o poutavou knihu nejen kvůli jedinečnému příkladu věrnosti a poctivosti hlavní postavy – moábské Rút, ale i proto, že Rút se stane prababičkou budoucího krále Davida, a tudíž bude patřit k předkům Mesiáše, Ježíše z Nazareta (Rt 4,17-22; Mt 1,5). Moábkou Rút byla ženou Hebrejce, jednoho z bratrů, kteří odešli z izraelské země, aby pobývali jako hosté na Moábských polích. Když ovdověla, rozhodla se, že se spolu se svou tchyní, izraelskou Noemi, vrátí do Betléma v zemi judské, přestože tím riskovala vlastní budoucnost (Rt 1,11-22).

Rút se stává nedílnou součástí vyvoleného národa, neboť se odhodlala hledat útočiště u Boha Izraele. Za svoji důvěru byla odměněna manželstvím s Bóazem, bohatým příbuzným Noemi, tomu příslušelo výkupní právo podle levirátního zákona, tzn. práva švagrovství (Dt 25,5-10). Podle tohoto práva si vdovu měl vzít bratr nebo nejbližší příbuzný zemřelého manžela, aby tak zesnulému zplodil potomka a podržel vlastnictví země, dědictví po otcích.

Bůh totiž prokazuje milosrdenství a přijímá každého, kdo v něj skládá důvěru, i když to není Izraelita. Bůh Izraele vystupuje jako Bůh univerzální, jenž objímá všechny lidi a neváže se pouze k jedinému národu. Současně to potvrzuje i univerzální povolání vyvoleného národa, jehož požehnání náleží všem lidem. Dochází k dílčímu naplnění příslibu daného Abrahamovi (Gn 12,3), který se v plnosti uskuteční až s příchodem Ježíše a jeho univerzálním posláním (Mt 28,19; Sk 1,8).

Zdá se, že kniha Rút byla redigována po období exilu rovněž jako reakce na omezovací opatření uložená Ezdrášem a Nehemjášem proti smíšeným manželstvím.
Tato kniha se předčítala o svátku letnic.

ÚKOLY

Cvičení 1, 3 a 4 zpracujte písemně a zašlete k opravě!

- 1.** Uvedte k písmenům vyznačeným na slepé mapě (viz následující strana) názvy jednotlivých kmenů odpovídající přibližnému rozdělení zaslíbené země za Jozua.
- 2.** Shromáždění v Šekemu – zamyslete se nad nejdůležitějšími body této události a na základě toho vytvořte stručné schéma obnovení smlouvy.
- 3.** Vyhledejte v knize Soudců alespoň tři úryvky, v nichž se objevuje binom (*dvojčlen*) Bůh-člověk podle vysvětlení uvedeného v této lekci.
- 4.** Určete u těchto soudců: Debóra, Gedeón, Jiftách, Samson, v čem symbolizují Krista, a uveďte příslušné citace.

Koinonia Jan Křtitel
Oáza – Plzeň

Budilovo nám. 1
321 00 Plzeň-Litice
Tel.: 377 828 180
Fax: 373 729 721
E-mail:
bks@koinonia.cz
Web site:
www.koinonia.cz

